JORDI LLAVINA

La vinya i el vi a Catalunya

Angle Editorial

JORDI LLAVINA

La vinya i el vi a Catalunya

Angle Editorial

La vinya i la verema 6
El procés del vi 50
El procés del vi escumós 114
La dimensió comercial del vi 144
El vi i el cava en la societat 176

ARXIUS I FONS FOTOGRÀFICS UTILITZATS AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA DE CATALUNYA (AFC) ARXIU CODORNIU (AC) ARXIU COMARCAL DE L'ALT EMPORDÀ (ACAE) ARXIU COMARCAL DE L'ALT PENEDÈS-INSTITUT CATALÀ DE LA VINYA I EL VI (ACAP-INCAVI) ARXIU COMARCAL DE L'ALT PENEDÈS - VINSEUM (ACAP-VINSEUM) ARXIU COMARCAL DE L'ANOIA (ACAN) ARXIU COMARCAL DEL PALLARS SOBIRÀ (ACPS) ARXIU COMARCAL DEL PLA DE L'ESTANY (ACPE) ARXIU COMARCAL DEL PRIORAT - COL·LECCIÓ OLIVE-ROFES (ACP-COR) ARXIU DE LA COOPERATIVA FALSET-MARÇÀ (ACFM) ARXIU FAMÍLIA MAS LLUSÀ (AFML) ARXIU FOTOGRÀFIC DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA (AFCEC) ARXIU FOTOGRÀFIC DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA - FONS JOSEP MARIA ARMENGOL I BAS (AFCEC-FJMAB) ARXIU FREIXENET (AF) ARXIU JUVÉ Y CAMPS (AJV) ARXIU MUNICIPAL DE VALLS (AMV) ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA - FONS GABRIEL CASAS GALOBARDES (ANC-FGCG) ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA - FONS BRANGULÍ (ANC-FB) ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA - FONS ANTONI ROSAL I GRELON (ANC-FARG) ARXIU PEPITA GOU SALABERT ARXIU ROQUETA (AR) ARXIU TORRES (AT) CERQUEM LES ARRELS. CENTRE DE RECERCA HISTÒRICA D'ALELLA - BIBLIOTECA FRANCESC FERRER I GUÀRDIA D'ALELLA (CA-CRHA-BF-FG) INSTITUT CARTOGRÀFIC I GEOLÒGIC DE CATALUNYA - FAMÍLIA CUYÀS (ICGC-FC) INSTITUT CARTOGRÀFIC I GEOLÒGIC DE CATALUNYA - GONZALO DE REPARAZ RUIZ (ICGC-GRR) INSTITUT D'ESTUDIS FOTOGRÀFICS DE CATALUNYA (IEFC) INSTITUT D'ESTUDIS FOTOGRÀFICS DE CATALUNYA - COL·LECCIÓ PLASÈNCIA (IEFC-CP) INSTITUT D'ESTUDIS FOTOGRÀFICS DE CATALUNYA - COL·LECCIÓ ALEXANDRE MERLETTI (IEFC-CAM) INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCS (IEI) MUSEU DE L'ANXOVA I DE LA SAL DE L'ESCALA (MASLE) MUSEU DE LA VIDA RURAL MUSEU DE LA VIDA RURAL - COL·LECCIÓ MARIA ÀNGELA ANGUERA (MVR-CMAA) MUSEU DE LA VIDA RURAL - FONS DEL CELLER COOPERATIU DE L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ (MVR-FCCEF) MUSEU DE LA VIDA RURAL - FONS LLUÍS CARULLA (MVR-FLLC) MUSEU DE VALLS - ARXIU CÉSAR MARTINELL (MV-ACM) PROJECTE «EL MÓN AGRARI A LES TERRES DE PARLA CATALANA». CCEPC, INSTITUT RAMON MUNTANER I FUNDACIÓ DEL MÓN RURAL: ARXIU DE LA COOPERATIVA VINÍCOLA DE SARRAL (PMA-ACVS), ARXIU PARTICULAR JORDI PARERA (PMA-APJP), ARXIU PARTICULAR M. GLÒRIA BIOSCA I ALABART (PMA-APMGBA), ARXIU PARTICULAR M. ÀNGELS MATA QUINTANA (PMA-APMAQ), ARXIU PARTICULAR SANTESMASES-RABADÀ (PMA-APSR), ARXIU PARTICULAR DE LLUÍS EROLES (PMA-APLLE)

LA VEREMA A TERRADES ALS ANYS TRENTA. FOTO: ARXIU PEPITA GOU SALABERT.

La vinya i la verema

En una vinya, aquí i arreu, al Priorat o a Xile, a Toro o a Califòrnia, es dóna cada any un moment d'una especial significança. Sol passar, *grosso modo*, pels volts de Sant Josep, en aquell temps en què els primers símptomes de la primavera i el rebrot es fan sentir arreu als camps, de moment només com una febreta, i quan sembla que fins i tot la nostra sang corri una mica més esverada per dins les venes del cos. Molt després d'haver descarregat el cep d'aquell bé de Déu de raïm, una operació que es desenvolupa des de final

d'agost fins a final d'octubre, segons les vinyes i les varietats, segons els terrenys i les altituds; després que els pàmpols ressecs hagin caigut a terra i, tot seguit, s'hagi passat a podar els sarments o vergues, i després, sobretot, de la consegüent, llarga hivernada de la vinya, que deixa tots els seus elements com si fossin fusta morta, després de tot això, el cep plora. Plora, sí: la llàgrima és la saba saturada, que sobreïx de l'ull llenyós del cap dels sarments. És, doncs, un plor de renovellament, de goig molt pur, que els pagesos saluden amb alegria.

(Algun pagès d'allò més observador m'ha explicat que, en alguna avinentesa, i per mor d'una glaçada extemporània, ha pogut detectar, en el cep, el plor gebrat. Posat al cap d'una filera de ceps, i amb una claror —tènue i naixent— d'albada, em deia que aquell plor pres com la cera, glaçat, tenia una delicada fosforescència. Per sort, però, això no és habitual, perquè la llàgrima, a la vinya, és la crida inequívoca del bon temps.)

Després d'aquesta llàgrima, el cep traurà lluc, el *borró*, que s'inflarà i esclatarà per convertir-se, a poc a poc, en un nou sarment, que, al seu torn, veurà néixer la fulla —la fulla de la vinya, com és el cas de la de la figuera, s'anomena *pàmpol*—. Aquesta pot arribar a créixer, amb temperatures abonançades, entre tres i cinc centímetres al dia. I posteriorment brotarà la flor, que amb el bon temps serà fecundada. A la vinya, però, no li calen abelles per a aquesta funció, perquè ho fa ella mateixa, tota sola. És autofèrtil, expressem-ho així (alguns pagesos asseguren, i no els manca raó, que les abelles no

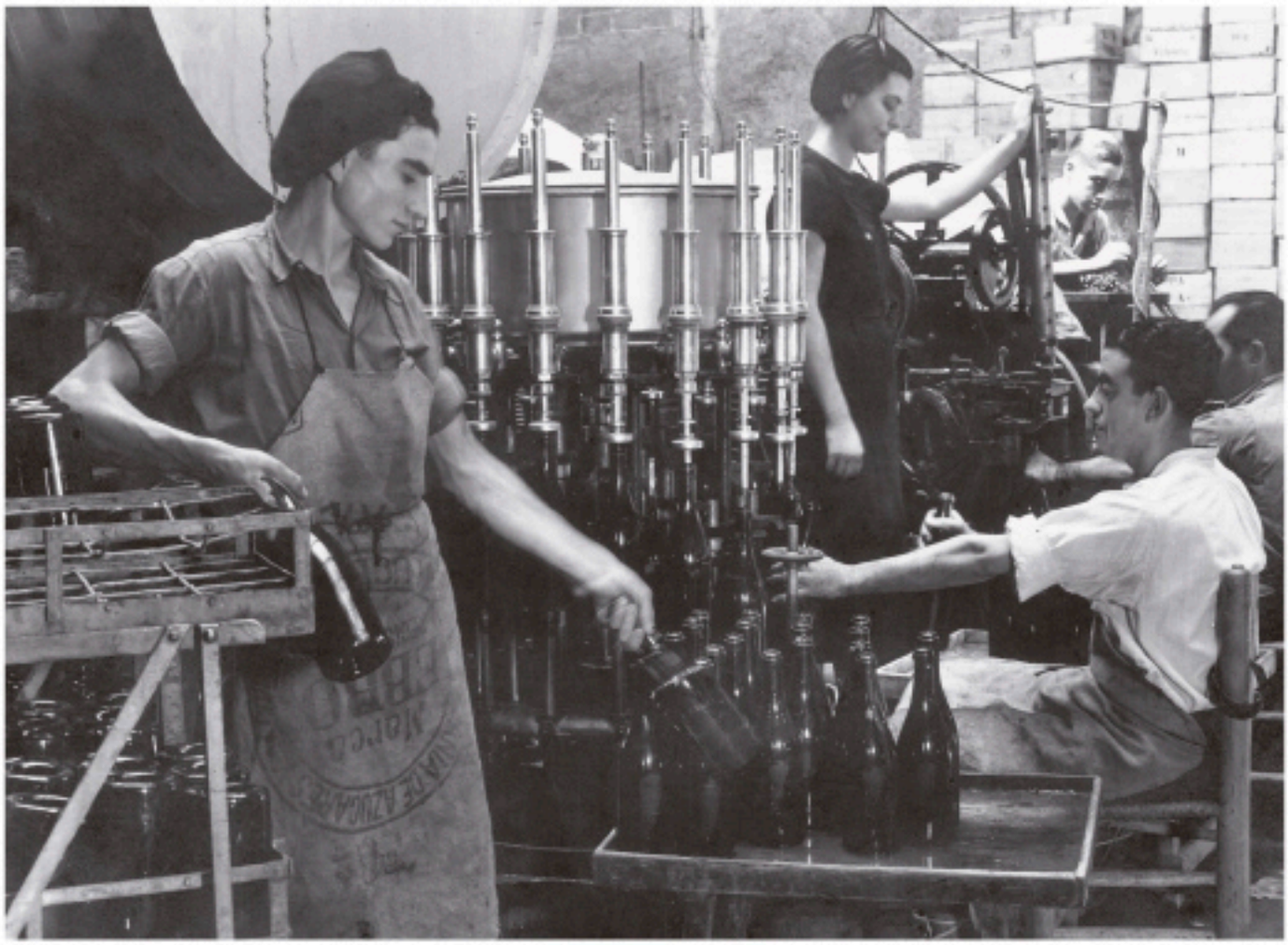

LES PORTADORES O SEMALS

Els collidors de raïm o veremadors abocaven el contingut dels seus coves dins les *portadores* o *semals*, uns recipients de fusta, fabricats —com les bótes i els bocois— amb dogues, que servien per transportar el raïm de la vinya fins al celler. Perquè n'hi cabés com més millor, un cap de la colla veremadora aixafava el raïm amb un estri —una mena de maça— que en algunes zones anomenen *pisó*. La portadora té dues nanses o agafadores, on s'encaixaven un parell de pals llargs i resistents, els semalers, que facilitaven als dos pagesos implicats en aquesta tasca —un, obrint pas; l'altre, seguint-lo— el fet de traginar la portadora fins arran de carro. Abans d'enfilar les portadores a la caixa del carro, però, sovint se'n pesava el contingut, com es veu a la fotografia de la pàgina següent.

FOTOS: AFC.

DESPRÉS DEL DEGOLLAMENT

Un cop fet el degollament de cada ampolla, calia reomplir-la, perquè havia quedat una mica buida. Aquest era el moment de l'elaboració en què s'afegia el licor d'expedició, que, barrejat amb el vi de dins, produïa el cobejat buquet. Fet tot això, ja només faltava tapar l'ampolla amb un tap de suro, que és el que mostra la primera imatge. Després s'hi posava, encara, el morrió i l'etiqueta. Així, l'ampolla de vi escumós ja estava llesta per a la comercialització. I aquí començava la feina d'un altre professional del sector: el que recorria el país mirant de fer entendre com de bo era el seu producte, i com de superior era respecte dels productes de la competència.

FOTOS: AF.

FREIXENET

